Negadījums parkā

Vasara bija uzņēmusi strauju gaitu un neatvairāmi tuvojās saulgriežu brīdim. Koku lapotnes vēl nebija apbružātas un panīkušas pilsētas izgarojumu tvanā, bet mirdzēja svaigi zaļas kā tikko nospodrinātas. Gaisā virmoja cerība, viss atradās virzībā uz augšu. Katrs koks, krūms, pat vissīkākā smildziņa pumpuroja, lai nedaudz vēlāk uzziedētu savā krāšņākajā rotā.

Nopirkusi skrituļdēli, Ilze ar dēlu atnāca uz Vērmanes dārzu, un Kristaps uzreiz mēģināja braucamrīku apgūt. Lai gan sākumā puisim skrituļošana gāja kā ar neiejātu zirgu, kas nepakļaujas jātnieka gribai, ar katru apli dēlis arvien vairāk saauga ar savu īpašnieku.

Kā parasti pēcpusdienās, Vērmanīša centrālās alejas bija rosīga nemiera pilnas. Daži ātrā solī steidzās parkam cauri, citi garlaikojās uz soliņiem, bet ap estrādi un strūklaku parka centrā lielākoties dzīvojās māmiņas ar ratiem un maziem bērneļiem. Ilze ar Kristapu izvēlējās nomaļus celiņus, kas veda parkam apkārt un bija praktiski tukši. Pagājusi pāris reižu ar dēlu šurpu turpu, Ilze apsēdās uz sola, kur jau sēdēja kāda sieviete. Uzmetusi skatienu blakussēdētājai, Ilze viņu novērtēja kā dīvainu. No izskata dārgās drānas bija savilktas nevērīgi, bez kādas saskaņas. Pie kašmira biksēm bija pievilkts vasaras

krekliņš, virs tā grezna bolero jaciņa ar vizuļiem. Sieviete saspringtu skatienu, sarauktu pieri vērās vienā punktā vai drīzāk kādā iekšējā, viņai vien zināmā bezdibenī, nepievērsdama uzmanību nekam, kas notiek apkārt. Ilze jau pavēra muti, lai jautātu, vai svešiniecei nav vajadzīga palīdzība, bet pēdējā brīdī pārdomāja, nostrostēdama sevi. Diez vai viņa bija tiesīga uzskatīt kādu par savādnieku tikai tāpēc, ka viņš ir iegrimis domās un saģērbies ne tā kā citi. Tajā brīdī, braukdams solam garām, Kristaps uzsauca:

– Mamma, skaties!

Gribēdams palielīties ar braukšanas prasmēm, puisis nenoturēja līdzsvaru, paklupa un krita.

– Kristap! – Ilze iesaucās un steidzās pie dēla, bet arī svešiniece it kā atdzīvojās, pietrūkās kājās un, izmisīgi saukdama: "Kristap, Kristap!" metās pie zēna. Ilze apstulbusi palika sievietei iepakaļ, bet Kristaps, sēdēdams zemē, izbijies skatījās svešiniecē.

– Manu puisīt, manu puisīt! – Sieviete nokrita Kristapam līdzās uz ceļiem un apskāva viņu, bet Kristaps centās izrauties. Ilze piesteidzās un palīdzēja dēlam atbrīvoties un piecelties. Kristaps aizstājās mātei aiz muguras, bet sieviete ieslēpa seju rokās un sāka aizgūtnēm raudāt.

– Ak Dievs, kas jums kaiš? – Ilze nesaprata, ko iesākt.

– Piedodiet! – Svešiniece šņukstēja, ar grūtībām pieceldamās, viņa bija pamatīgi nosmērējusi un droši vien arī sasitusi ceļgalus. Uz gaišā bikšu auduma rēgojās netīri traipi.

– Piedodiet. Vai nobiedēju tevi? – Viņa mēģināja noglāstīt Kristapam vaigu, bet puisis izvairījās un

atsprāga soli atpakaļ, joprojām turēdamies mātei aiz muguras.

– Piedodiet, piedod! – sieviete lēni, kā negribot nolaida roku un vismaz mitējās skaļi elsot.

– Varbūt varu jums kaut kā palīdzēt? – Ilze tomēr piedāvāja. Tagad svešiniece izskatījās vēl dīvaināka nekā iepriekš.

– Varbūt kādam piezvanīt, izsaukt taksometru, lai aizved jūs mājās?

– Es dzīvoju tepat netālu. – Sieviete iešņukstēdamās slaucīja asaras piedurknē.

– Tad mēs pavadīsim jūs līdz mājām, – Ilze noteiktā balsī teica, lai gan redzēja, ka Kristapam viņas lēmums neiet pie sirds. Viņa gāja pa vidu, svešā vienā malā, bet Kristaps, pasitis dēli padusē, labu gabalu nostāk – otrā.

– Man arī bija dēls, arī Kristaps, – sieviete centās paskaidrot savādo izturēšanos. – Viņš pazuda, joprojām nav atrasts. Kristapam tagad būtu trīspadsmit, tikpat cik jūsējam. – Viņa pamāja uz Ilzes dēla pusi, bet neskatījās viņā. Viņi bija atnākuši līdz svešinieces mājai.

– Paldies par sapratni, – sieviete sirsnīgi, bet skumji sacīja. – Esmu Elizabete. – Viņa sniedza Ilzei roku. – Man tik ļoti kauns par savu izturēšanos, žēl, ka sabaidīju tevi, Kristap, un izjaucu jums dienu. Varbūt varu to kaut kā kompensēt, uzaicināt jūs pie sevis, piedāvāt kafiju, sulu, saldumus?

Elizabete skatījās te uz Ilzi, te Kristapu, un Ilze pat īsu brīdi apsvēra paciemošanās iespēju, tomēr veselais saprāts un apjukums dēla acīs lika viņai atteikties.

– Nē, paldies, – viņa laipni atbildēja, – mums ir citi plāni.

– Policija neko neatrada, nekādas pēdas!

Runājot Elizabete nervozi žestikulēja, ar katru vārdu uzvilkdamās vairāk un vairāk.

– Šogad viņi plāno pārtraukt aktīvo meklēšanu, mana bērna lietu vienkārši nogrūdīs arhīvā! Tādi esot noteikumi, desmit gadi, un viss! It kā pirms tam viņi būtu kaut ko dižu darījuši! Un tagad ar manu Kristapu lai notiek kas notikdams? Kas tādus stulbus noteikumus ir izdomājis. Kas? Es jums prasu? – Sievietes rokas strauji uzšāvās gaisā un tad ar pamatīgu blīkšķi triecās pret galdu.

– Nejaucies! – Elizabete atkal pagrieza galvu un dusmīgi uzrēja – nu jau pilnīgi skaidri kādam, ko iedomājās stāvam aiz sevis. Ilze nezināja, ko iesākt. Elizabete runāja tik skaļi un nikni, ka visi kafejnīcas apmeklētāji skatījās. Uzmetusi acis dēlam, Ilze redzēja, ka puika ir pārbijies, atnestais saldējums stāvēja uz galda neaiztikts.

– Mēs tagad iesim, paldies par saldējumu.

Ilze cēlās, bet Elizabete zibenīgi ar mežonīgi spēcīgu tvērienu ieķērās viņai rokā, no agresīvā toņa atkal pāriedama uz gaudulīgo. Šī neadekvātā un straujā izturēšanās maiņa Ilzi biedēja visvairāk, bija skaidrs, ka sievietes uzvedību nav iespējams paredzēt.

– Nē, pagaidiet, jums mani jāuzklausa, – Elizabete lūdzoši vērās Ilzei acīs, tad pēkšņi dusmīgi atkal paskatījās pār plecu, kā grasīdamās kādu iznīcināt ar skatienu, un turpināja žēlabaini činkstēt: – Jūs arī esat māte, jums mani jāsaprot.

Ilze mēģināja atbrīvoties, bet Elizabetes tvēriens kļuva vēl ciešāks, viņas nagi spiedās Ilzei miesā.

– Es nepadevos. – Sieviete savādi baisi pasmaidīja, skaidri nodemonstrēdama neprātu. – I nedomāju klausīties citu viedoklī, ka man nekas nesanāks.

Viņa sazvērnieciski novaikstījās, it kā viņām ar Ilzi būtu kāds kopīgs noslēpums, ko iedomātā persona viņai aiz muguras nedrīkstētu saprast.

– Nepārstāju ticēt un gaidīt savu zēnu, zināju, ka reiz tas notiks, reiz viņš atgriezīsies. Kristapa liktenis atvedīs viņu atpakaļ pie manis.

Runādama Elizabete strauji, saraustīti elsoja, vai aprīdama ar skatienu Kristapu. Viņi bija apsēdušies uz dīvāniem, un puika bija iesprostots starp galdu un mammu. Ilze bija pārliecināta, ka Elizabete metīsies dēlam pakaļ, ja viņa liks Kristapam aiziet. Viņa redzēja, kā oficiants lūkojas viņos apjukušu skatienu, nezinādams, ko iesākt, bet pārējie apmeklētāji steidzas atstāt kafejnīcu. Ilze nesaprata, vai drīkst svešiniecei iebilst vai labāk būtu visam, ko viņa saka, piekrist. Beidzot viņa saņēmās:

– Manam dēlam ir četrpadsmit, nevis trīspadsmit, viņš ir gadu vecāks par jūsējo, – Ilze centās runāt mierīgi un pārliecinoši.

– Vai jūs uzskatāt mani par idioti!? Tāpat kā Veronika domājat apvest mani ap stūri! – tagad Elizabete jau kliedza, biedējoši bolīdama asinīm pielijušās acis un šķiezdama siekalas uz visām pusēm.

– Mātes sirds vienmēr sajutīs savu bērnu, atpazīs viņu pat tad, ja būs pagājuši piecdesmit gadi!

Aši palaidusi vaļā Ilzes roku, Elizabete sniedzās pēc Kristapa, bet šoreiz Ilze ar visu spēku ieķērās svešiniecē.

– Izsauciet policiju! – Ilze uzsauca oficiantam.

– Kāp pāri dīvānam un ej projām, es viņu aizkavēšu, – Ilze pavēlēja dēlam, bet Kristaps, ierāvies tālākajā stūrī,

tikai purināja galvu un nekustējās. Šķita, ka sievietes tūlīt sāks cīņu uz dzīvību un nāvi, tik mežonīgas viņas abas pēkšņi bija tapušas.

– Palīdzi man, palīdzi, stulbā kuce! – Elizabete kliedza, acīmredzot cerēdama uz iedomu Veronikas palīdzību, un rāvās, lai aizsniegtu Kristapu, bet Ilze nelaida viņas rokas vaļā, ar augumu aizšķērsodama ceļu un aizsegdama dēlu. No galda grūstīšanas trauki apkrita, ripoja un sašķīda pret grīdu. Nevarēdama izraut rokas, Elizabete centās Ilzei iespert, bet galda dēļ nespēja, viņa atiezās un mēģināja kost, mērķēdama uz Ilzes kaklu. Ilzei bija ļoti grūti turēties pretī un reizē izvairīties no sarkanās, siekalām nošķiestās svešinieces mutes, kas pēkšņi šķita kļuvusi tik nedabiski liela. Oficiants Elizabetei aiz muguras ar zīmēm rādīja, ka izsaucis policiju.

– Cik ilgi es izturēšu? Kas notiks, kad paguršu? – domāja Ilze.

Pēkšņi viss bija galā, iesteidzās vairāki vīrieši un atvilka Elizabeti nost. Sieviete gaudoja kā slazdā iekritis dzīvnieks, ik pa brīdim lamādama Veroniku. Tikai vairākiem policistiem kopā izdevās Elizabeti savaldīt, un Ilze nespēja saprast, kā vēl pirms mirkļa viņa viena pati spēja turēties pretī šai vājprātīgajai.

Elizabeti aizveda, aculieciniekus nopratināja, bet Ilze joprojām turēja dēlu apskautu, līdz juta, ka Kristapa sirds atkal sitas mierīgā ritmā.

* * *

Slaida tumšmate izteiksmīgām, nopietnām acīm mierīgi vērās pretī sēdošajā vīrietī, kas ik pa brīdim pacēla

uz viņu apdzisušu skatienu. Tā bija izmeklētāja Cecīlija Granta jeb Lietus, kā viņu sauca kolēģi. Katram, kurš pirmo reizi dzirdēja šo iesauku, tūlīt radās jautājums: apžēlojies, kāpēc tad Lietus?! Tā bija bērnībā radusies iesauka, un Lietus skaidri nespēja atcerēties, kad īsti viņas vārda metamorfoze bija notikusi. Laikam, viņa sprieda, pagalma bērniem Cecīlija bija šķitis pārāk garš un Pierīgai galīgi nepiemērots vārds, tāds kā pārāk aristokrātisks, bet uz saīsināto versiju – Lija – Cecīlija nekad nebija atsaukusies. Tāpēc kā kompromiss bija dzimis – Lietus. Lai nu kā, Lietus bija pieņemts, iemīlēts, un tagad neviens citādi, kā vien par Lietu Cecīliju nesauca.

Desmit gadus kopš Elizabetes un Andreja Ķēniņu dēla Kristapa pazušanas Lietus ar smagu sirdi un vainas apziņu bija noraudzījusies, kā nelaimīgo vecāku dzīve lēnām sabrūk. Vilšanās, cerības un atkal vilšanās bija šos kādreiz tik perfektos cilvēkus pārvērtušas graustos. Lietus bija darījusi visu iespējamo, lai bērnu atrastu, bet izmeklēšana nebija vainagojusies panākumiem. Kopš tā laika kā tumša pavadone zemapziņas dzīlēs viņai vienmēr sekoja vainas apziņa. Ja nu tomēr kaut kas būtisks bija palaists garām? Jautājums atkal un atkal iznira apziņas virspusē, bieži pilnīgi negaidītos un nepiemērotos brīžos.

– Man nebija nekāda pamata prasīt, lai – sauksim šo sievieti vienkārši par Mammu – viņa apstiprinātu savu identitāti, – Lietus teica Andrejam Ķēniņam, – bet viņa izrādīja sapratni un labprāt piekrita atbildēt uz visiem jautājumiem, neraugoties uz to, ko viņai ar dēlu nācās pārciest Elizabetes dēļ.

– Jā, tiešām, tā sauktajai Mammai milzum daudz nācās pārciest! – Andrejs skeptiski iebilda, bet Lietus neņēma viņa izsmējīgo toni vērā un runāja tālāk:

– Patiesībā nebija nekādu šaubu, ka Kristaps ir Mammas dēls. Tomēr, lai izslēgtu jebkādu varbūtību un galvenokārt lai nomierinātu un pārliecinātu Elizabeti un jūs, mēs pārbaudījām visus datus. Varat būt absolūti drošs, kļūdas ir pilnīgi izslēgtas, Kristaps ir savas Mammas dēls, – Lietus paskaidroja.

Kārtējā muļķīgā Elizabetes iedoma bija ar blīkšķi izgāzusies, un, godīgi sakot, viņš ne brīdi nebija ticējis varbūtībai, ka parkā nejauši sastaptais zēns tikai līdzīga vārda dēļ būtu viņu pazudušais dēls. Nē, tik naivs viņš vairs nebija, vairs ne. Tas bija noiets etaps, katrā pretimnākošā bērnā saskatīt savu Kristapu. Bija pienācis laiks pieņemt lēmumu, domāja Andrejs. Ilgāk vilkt vairs nevarēja.

– Jā, Ķēniņa kungs, – Lietus bilda, kā nojauzdama viņa domas, – tāda situācija nedrīkst atkārtoties. Jau iepriekšējās reizēs, kad Elizabete uzmācās svešiem bērniem un mātēm, bija smagi incidenti, tomēr tos vēl izdevās noregulēt, iepriekš viņa nekad nevienam nebija uzbrukusi. Šoreiz ir citādi. Lai kā man negribētos to sacīt, Elizabete ir jāievieto slimnīcā, viņa var apdraudēt citus cilvēkus un arī pati sevi. Jūs taču redzat un saprotat, ka labāk viņai nekļūst. Vienkāršāk būs, ja jūs pats to izdarīsiet labprātīgi, jums noteikti ir pazīšanās, citādi tas būs jādara mums, – Lietus teica noteiktā balsī, tomēr nespēdama noslāpēt līdzjūtības pieskaņu.

Andrejs pavērās viņā ar to pašu izdzisušo, vienaldzīgo skatienu un nodomāja: diez cik izmeklētājai

gadu – trīsdesmit pieci, četrdesmit? Viņa izskatās tāda pati kā pirms desmit gadiem, nemaz nav mainījusies. Vīrietis neapzināti, lai novilcinātu lēmuma pieņemšanu, sāka iztirzāt sievietes izskatu, mēģinādams saprast pievilcības noslēpumu, ko izstaroja nebūt ne ideālā Lietus seja.

Iedzimtībai ir milzīga nozīme, beidzot viņš pie sevis nosprieda, bet skaļi sacīja:

– Jā jau, jā, nekas cits neatliek!

Viņš gribēja celties, kad Lietus negaidīti pajautāja:

– Kas ir Veronika?

– Veronika? Nezinu. – Andrejs paraustīja plecus un ieslīga atpakaļ krēslā. – Un kas viņa ir?

– Varbūt kāda Elizabetes draudzene?

Lietus uzmanīgi vēroja vīrieša seju.

– Nevienu viņas draudzeni ar tādu vārdu nezinu, – Andrejs teica.

– Un kādu citu cilvēku, kādu, ko, iespējams, esat satikuši? Varbūt viņa kādreiz ir pieminējusi šo vārdu, varbūt tā ir kāda paciente no laika, kad Elizabete vēl strādāja pie jums slimnīcā?

Lietus uz labu laimi minēja, bet Andrejs viņai nepalīdzēja.

– Pat es neatceros visu savu pacientu vārdus, kāpēc lai tos atcerētos Elizabete, – vīrietis nīgri un nelabprāt atbildēja.

– Es arī neatceros, ka saistībā ar Kristapa lietu kādreiz būtu pieminēts šis vārds. Tomēr Elizabetei tas ir svarīgs, viņa tieši Veroniku ir izvēlējusies par savu iedomu biedreni.

– Nu tad jau nekā. – Andrejs nikni, Lietum pat šķita, ar tādu kā apslēptu gandarījumu, teatrāli noplātīja rokas. – Tā kā Elizabete tagad skaitās jukusi, diez vai mēs kādreiz uzzināsim, no kādām neprāta dzīlēm viņa šo personu ir izrāvusi.